

КАК ЕС ПРОМЕНЯ СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ
ПРОМЕНИ, СЪПЪТСТВАЩИ
СЪЗДАВАНЕТО НА МИГ

КОЛЕДЕН КАЛЕНДАР

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

в партньорство с
Центъра на Учебно-тренировъчните
фирми в България към МОН

<http://cap.europe.bg>

Публикацията е създадена в рамките на проект „Бъдещите лидери в селското стопанство“ с финансовата подкрепа на Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ на Европейската комисия. Проектът е финансиран в рамките на покана за представяне на предложения 2017/C 339/07 относно информационните мерки в областта на Общата селскостопанска политика.

Публикацията отразява единствено мнението на автора и Европейската комисия не отговаря за съдържанието на информацията.

Цитирането на източника е задължително.

Издание: декември 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Положителните промени, съпътстващи създаването на МИГ	4
Как местните инициативни групи да повишат своята ефективност?	5
ACCESS'R - Услуги за населението в селските райони	7
Нов финансов инструмент за нуждите на МИГ	8
Ефектът от ангажирането на общностите и мобилизацията на заинтересованите страни	10
"Напред към наследството - територията Исперих ни обединява"	10
"Вкусовете от вчера – Валоризация на културно наследство" - Местна инициативна група Раковски	12
Градинска релефна карта е уникална туристическа атракция в Борино	14
Готовност за съвместни действия	15
„Бъдещето на подхода Водено от общностите местно развитие/ЛИДЕР след 2020 година“	16
България, Естония и Финландия ще обменят идеи за съвместно развитие на местните общности.....	16
Възможност за транснационално сътрудничество между държавите на Балканите - „Say cheese! Balkan Cheese“.....	17
Откриха първия бизнес инкубатор за екотуризъм и биоземеделие в Лясковец.....	18
Новите технологии допринасят за по-жизнеспособни селски райони	19
Дигитални номади ъпгрейдват села – вила ЗелиКула, с. Зелин.....	20
(И)Новатори отвъд традиционното земеделие	23
Оцет от „червени диаманти“ прави семейство от Монтана.....	24
Празници	25
Предстоящи събития	31

**ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ
ПРОМЕНИ,
СЪПЪТСТВАЩИ
СЪЗДАВАНЕТО НА МИГ**

КАК МЕСТНИТЕ ИНИЦИАТИВНИ ГРУПИ ДА ПОВИШАТ СВОЯТА ЕФЕКТИВНОСТ?

Интервю с Калоян Стойчев, председател на Национална асоциация на местните инициативни групи в България, учредена на 26 април 2018 г.

Как се стигна до идеята за създаване на такава Асоциация? Имат ли МИГ нужда от усъвършенстване на комуникацията помежду си?

До идеята се стигна вследствие на няколко проблема, които забелязахме. За съжаление управляващите органи на оперативните програми, както и цялата администрация, не успяха да припознаят подхода LEADER като основен инструмент за развитието на местните общности в селските райони. Това даде и своето отражение върху експертния капацитет по всички направления, като хората, които разбират и от които се очаква да подпомагат местните групи, са прекалено малко. По тази причина самият подход и местните инициативни групи не успяха да създадат силни структури и адекватна комуникация с администрацията и помежду си, което доведе и до затруднената им работа.

Ще бъде ли полезна Асоциацията в случаите, когато МИГ се нуждаят от представителство пред властите и институциите? Как?

Надявам се да. Това е една от целите, които асоциацията си поставя. Всички местни инициативни групи трябва да имат общ интерес, който да бъде изразен по адекватен начин, защото не винаги администрацията е запозната напълно със спецификите на проблемите им.

Вие сте един от неколцината експерти в България, които наблюдават подхода LEADER от самото начало на неговото прилагане. Какво постигна България за тези години?

България постигна много. През първия програмен период договорените средства по LEADER бяха над 85%, като се има предвид, че подходът се прилагаше за първи път. Сега нещата са различни. Одобрени са два пъти повече групи, като ново-одобрените нямат никакъв опит от една страна и никакво време за реализирането на СВОМР от друга. Тук идва и нуждата от силна организация, която да подпомогне

снимка: vomr.bg©

процесите на договаряне и изпълнение чрез обмяна на опит, добри практики и оперативни отношения с администрацията.

Какво е бъдещето пред LEADER? Ще се включи ли новата Асоциация в европейските структури? Имате ли амбиции за взаимодействие с подобни асоциации на Балканите? Какъв е капацитетът на Асоциацията да осъществява съвместни проекти с други асоциации?

Ако екстраполираме практиката на другите европейски гържави с подхода бих казал, че бъдещето на LEADER би могло да бъде много голямо. Надявам се с помощта на членовете на асоциацията да направим това бъдеще възможно и лесно достижимо. Към момента асоциацията има множество контакти с подобни структури от страни членки, страни, които са в процес на присъединяване и страни, които не са в ЕС, но прилагат подхода LEADER. Една амбициозна цел, която сме си поставили, е да се създаде Балканска асоциация с център България.

Каква ще бъде пряката полза за членовете на Асоциацията? Ще се повиши ли ефективността на работата им? Ще получат ли достъп до нови източници на финансиране? Ще

могат ли да разчитат на правна и експертна помощ от Асоциацията?

Асоциацията се създава именно заради това – да бъде от полза на членовете си. По мое мнение чрез активната обмяна на опит и добри практики ново-регистрачните групи, а и тези, които са прилагали подхода и в миналия програмен период, ще съумеят да повишат своята ефективност. Както знаем експертиза се изгражда, а не се взема наготово. Полето на действие на местните инициативни групи е строго специфично и експертите в тази област са ограничени. С активна работа смятам, че такава експертиза може да се създаде в местните лидери, което от своя страна да доведе и до търсене на финансиране от алтернативни източници.

Как виждате бъдещето на местните инициативни групи в следващия програмен период?

Пред местните инициативни групи стои нелеката задача да обособят създадените от тях сдружения като местни инвестиционни центрове, а не просто бенефициенти по проект. Да, помощта, която Министерство на земеделието и другите оперативни програми дават, е безценна, но трябва да се търсят и допълнителни начини за набирание на средства за изпълнението на целите на МИГ.

6

Министър Порожанов ©

Министърът на земеделието, храните и горите Румен Порожанов приветства създаването на Национална асоциация на местните инициативни групи в България. Той подчерта, че чрез създаването на асоциацията диалогът между одобрените местни инициативни групи и институциите ще се засили.

Румен Порожанов: „Вярвам, че чрез възможностите за сдружаване, които са основен фундамент на подхода, МИГ ще имат възможност да защитават интересите на местните общности и в крайна сметка ще могат да изпълняват по-добре своите цели и задачи. Това е от особено значение за министерството на земеделието, тъй като се стремим да постигнем по-голям ефект от изпълнението на подхода, изразяващ се във все по-голям брой българи, усещащи реални ползи от европейското финансиране.“

ACCESS'R - УСЛУГИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

НОВИ ФОРМИ НА ПРИСЪСТВИЕ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Проектът ACCESS'R е инициатива на LEADER мрежата във Франция, част от проект „Колективна мобилизация за местното развитие“ на Националната селска мрежа на страната, Националната федерация на селските райони, Франция и на Националната асоциация за новини от селските райони, както и на партньорски LEADER мрежи от други европейски страни.

Национална асоциация на местните инициативни групи в България заедно със сдружения на местните инициативни групи от Румъния, Унгария, Естония и Испания са партньори по проекта.

По време на семинара за стартирането на проекта, проведен в периода 5-7 ноември в Ла Рошел, Франция, бяха обсъдени бъдещите дейности, бяха представени добри практики за достъп и предлагане на различни обществени услуги на територията на групите във Франция, бяха разисквани проблеми, свързани с прилагането на подхода BOMP в отделните държави, особено що се отнася до населението в по-бедните райони, което има ограничен достъп до редица услуги – образователни, медицински, културни и др. Тази първа среща на партньорите по проекта постави основите на бъдещата тригодишна програма, която ще бъде реализирана чрез широко сътрудничество между участниците, чрез обмяна на опит, различни активности и добри практики.

Достъпът до различни обществени услуги е един от най-големите проблеми и е сред най-важните въпроси за решаване

в селските райони. Населението в тях е малобройно, често пъти изолирано в отдалечени местности, в много случаи лишено дори от училище, поща и медицински център. Младите хора мигрират към градовете, не само поради липса на възможности за работа и бизнес, но и заради отсъствието на културни центрове, медии, театри, места за развлечения и правене на изкуство, пространства, в които да общуват. Възрастните пък обикновено имат нужда от социално подпомагане – кухни, патронаж, клубове за хоби и споделяне, места за придобиване на нови умения – занаяти, спорт за възрастни, различни изкуства. Проектът „Услуги за населението в селските райони: нови форми на присъствие и взаимодействия“ е посветен именно на тази проблематика – как чрез прилагане на подхода BOMP местните общности да бъдат мобилизирани в изграждането именно на нови и атрактивни форми на подобни социални услуги в най-широк смисъл.

снимка: vomr.bg©

НОВ ФИНАНСОВ ИНСТРУМЕНТ ЗА НУЖДЪТЕ НА МИГ

Национална асоциация на местните инициативни групи в България и Българска банка за развитие представиха нов инструмент за финансиране. Продуктът е разработен от „Микро-финансираща институция ДЖОБС“ съвместно с Национална асоциация на местните инициативни групи в България. Ще се предлагат кредити, с които да бъде осигурен финансов ресурс за бенефициенти, които при други условия не биха получили кредит заради липса на достатъчно обезщетения или заради това, че търсят малки парични потоци. По този начин ще се улесни кредитирането за малките и средни компании, за да реализират и своя експортен потенциал.

Кои са целевите групи?

Кандидати ще могат да бъдат местни инициативни групи, местни физически и юридически лица със стопанска дейност, регистрирани земеделски производители, които са бенефициенти на МИГ.

Какво ще включват кредитните продукти?

Ще се предоставят кредити за финансиране на текущи инвестиционни разходи за кредитни линии, стандартни кредити за оборотни средства, инвестиционни кредити, лизинг, дългосрочни кредити за финансиране на одобрени инвестиционни разходи при сключени договори по европейски програми за малък и среден бизнес.

Какви са видовете обезпечения?

Могат да бъдат залог на двимино имущество или вземания, ипотeka на недвижим имот, поръчителство от трети платежоспособни лица, запис на заповед, бонови гаранции, залог на пари, предприятия или ценни книжа.

Според Калоян Стойчев, председател на Националната асоциация на МИГ в България, най-големите ползи от представения финансов инструмент ще бъдат:

- **90%** от обезщетението на бенефициентите ще може да е самият договор;
- няма да се чака с месеци за одобрение, както става във фонд „Земеделие“;
- гратисният период ще е от полза за хората.

A photograph showing a green leaf and several gold and silver coins resting on a bed of dark soil and wood chips. The coins are scattered in the lower right corner, with one prominently showing the Bulgarian coat of arms and the text 'REPUBLICA BULGARIA' and '1 LVA'. The leaf is positioned in the upper right quadrant. The background is a mix of dark brown soil and light brown wood chips.

Калоян Стойчев:

„Досега управляващите органи на оперативните програми, както и цялата администрация не са успели да припознаят подхода ЛИДЕР като основен инструмент за развитието на местните общности в селските райони. А МИГ и самият подход не са успели да родят силни структури и адекватна комуникация с администрацията и помежду си, което е довело до затруднената им работа. Сега Асоциацията работи, за да получи представителство пред властите и институциите“

ЕФЕКТЪТ ОТ АНГАЖИРАНЕТО НА ОБЩНОСТИТЕ И МОБИЛИЗАЦИЯТА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Мярка 7.1 “Напред към наследството - територията Исперих ни обединява” е специфична за територията на МИГ Исперих. Тя е насочена към опазване на околната среда, селския пейзаж и местната идентичност и цели постигане на оживление на територията на МИГ Исперих. Чрез нея се дава възможност на сдружения и неправителствени организации да кандидатстват с проектни предложения, с които да се възродят стари обичаи, традиции, занаяти. Мярката насърчава също развитието на нови продукти и услуги, изследвания на територията и популяризиране на нови технологии и опазване на природното наследство.

“НАПРЕД КЪМ НАСЛЕДСТВОТО - ТЕРИТОРИЯТА ИСПЕРИХ НИ ОБЕДИНЯВА”

*СТРАТЕГИЯТА НА МИГ ИСПЕРИХ ДОПРИНАСЯ ЗА ОЖИВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА
ЧРЕЗ ИНОВАТИВНА МЯРКА*

Историко-археологическия резерват “Сборяново”

Активни читалища и сдружения с нестопанска цел от района изпълняват редица проекти към Стратегия на МИГ-Исперих, свързани с повишаване интереса към опазване, популяризиране и развитие на местното културно-историческо и природно наследство и насърчават включването на местните жители в развитието на техните родни места. Младежка природозащитна експедиция на територията на община Исперих, посветена на проучване, опазване и популяризиране на птиците, обитаващи територията на ИАР “Сборяново като част от защитена зона “Лугогорие”, Фестивал на хвърчилата, „Пътуваща изложба за птиците в защитена зона Лугогорие по Натура 2000“, Възраждане на забравен местен занаят - кошничарство и плетене на гворски плет от „лозина“, дигитализиране на публикации от архивни местни и национални печатни издания за богатото археологическо и културно наследство на гревните траки и откритията в ИАР „Сборяново“ са само част от дейностите реализирани от местните организации за развитие на територията.

Електрическа мобилност за Исперих

Проект “Електрическа мобилност за Исперих” към Стратегия на МИГ-Исперих е публикуван като добра практика в сайта на Европейската мрежа за развитие на селските райони ENRD

Младият екип на „Белектра” ЕООД основава неправителствена организация „Електромобили за регионите – Исперих“. Тя представя пред местното население предимствата и възможностите за всекидневна употреба, както и възможностите за финансиране на електромобили. Организацията успешно кандидатства за малък информационен проект пред МИГ – Исперих и е подкрепена с финансиране от 8000 евро.

Проектът има за цел да повиши нивото на информираност за новите транспортни технологии и конкретно ползите от електрическите превозни средства за опазване на природата, културното наследство и здравето на хората от територията на МИГ Исперих. Създаден е извънучилищен клуб на приятелите на електромобилите с участието на 18 младежи, които неформално обменят знания. Те участваха в сглобяване на мини модели на електромобили, учебен практикум в района на ИАР „Сборяново“, „Тест Драйв“ - демонстрации за работата на електрическо превозно средство. На заключителния форум

участниците в проекта представиха резултатите от учебния практикум.

В рамките на националната инициатива „Успешни заедно” на мрежата от 28 информационни центъра Областният информационен център – Разград организира „Ден на отворените врати” в Технологичния център за електрически превозни средства „Белектра” в Исперих. С изграждането на Технологичния център са създадени условия за развитие на нови технологии, продукти и услуги в региона. Изградени са първата действаща зарядна станция за електромобили в Исперих и инфраструктура за зареждане на такива автомобили на регионално ниво.

“ВКУСОВЕТЕ ОТ ВЧЕРА – ВАЛОРИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО” - МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА РАКОВСКИ

Типичната селска кухня е плод на вековен исторически процес в общества, които са били главни действащи лица във важни моменти от развитието на човешката цивилизация. В европейската култура масата е станала символ на гостоприемството и на посрещането в семейството, а храната се е превърнала в изразен език на чувствата. По тези причини селската кухня трябва да бъде защитавана и опазвана от опити за подправяне и фалшифициране, за да може да бъдат запазени нейната история, култура, качество и естественост.

Главна цел на проекта е чрез различни действия да преоткрие познанията, традициите и уменията, свързани с храната като ценен елемент на историческото и културно наследство на територията. Проучването е отправна точка за нова философия на местното развитие, която дава предимство на единството кухня – култура и която ще служи за основа на организирането на мероприятия за сплотяване на населението и засилване на чувството му на принадлежност към територията, както и укрепване на икономическия отрасъл чрез създаването на мрежи.

12

Брезовска тава

рецептурник

(Казва се така, защото ястието се сервира с тавата на масата. Приготвя се по Коледа и е характерно за гр. Брезово, област Пловдив)

Необходими продукти:

- 1 средно голяма кисела зелка,
- около 1.5 кг шарено свинско месо,
- 400 гр. ориз,
- 2 с. л. червен пипер и олио според месото

Начин на приготвяне:

Зелето се накълца на ситно в дървена гаванка с помощта на огрибка (желязно приспособление за остързване на ношви или загорели части от хляба). Сварява се и когато е готово в средата му се прави кладенче, където се изсипва оризът и се разбърква. Месото се нарязва на дребни хапки и се задушава отделно до зачервяване. Киселото зеле с ориза се отцежда с решетъчна лъжица и се слага в тавата, прави се кладенче в средата и в него се изсипва част от мазнината от запърженото месо с червения пипер. Добавя се месото, разбърква се добре и се пече на силна фурна около 15 минути. Сервира се с тавата с люти чушки и червено вино.

ГРАДИНСКА РЕЛЕФНА КАРТА Е УНИКАЛНА ТУРИСТИЧЕСКА АТРАКЦИЯ В БОРИНО

По одобрен проект по мярка 313 „Насърчаване на туристическите дейности” от Стратегията за местно развитие на МИГ „Високи западни Родопи“ е изградена иновативна туристическа атракция на открито в с. Борино. Произведена е релефна карта пред парка на Здравната служба, като на площ от 180 м², картата ще дава информация за територията, включваща общините Борино и Доспат.

В подходящ мащаб са отбелязани известни забележителности, върхове, язовири, реки, културно-исторически забележителности – съществуващи и новоизграждащи

се туристически атракции, както и възможната транспортна комуникация на съседните общини, вкл. от Северна Гърция до територията. Друга атракция е насочена към орнитолозите и любителите на фото лова. На подходящо обзорно място в с. Чала /кота 1460 м/ е изграден орнитоложки пункт с площадка за наблюдение. Пунктът е оборудван с бинокли и зрителна тръба, които дават възможност да се наблюдават редки птици по разположените срещу пункта скални венци на Буиновското ждрело и под Ягодинската туристическа атракция - Орлово око /1503 м/, както и стагата от диви кози, обитаващи стръмните скатове на ждрелото.

снимка: Смолян прес©

ГОТОВНОСТ
ЗА СЪВМЕСТНИ
ДЕЙСТВИЯ

„БЪДЕЩЕТО НА ПОДХОДА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ/ЛИДЕР СЛЕД 2020 ГОДИНА“

Пета международна конференция 04-07 юни 2018 г., Албена

Петата международна конференция „Бъдещето на подхода водено от общностите местно развитие/ЛИДЕР след 2020 година“ се проведе в Албена от 04 до 07 юни 2018 г. и беше открита от заместник-министърът на земеделието, храните и горите г-р Лозана Василева. В конференцията взеха участие над 300 души от 22 страни, сред които представители на Европейската комисия, Европейския икономически и социален съвет, Европейския съвет на регионите, Европейската ЛИДЕР асоциация, представители на Управляващите органи на Програмата за развитие на селските райони, Оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Развитие на човешките ресурси“ и „Наука и образование за интелигентен растеж“, ДФ „Земеделие“, представители на Национално сдружение на общините в България и представители на местните инициативни групи от цяла Европа.

16

БЪЛГАРИЯ, ЕСТОНИЯ И ФИНЛАНДИЯ ЩЕ ОБМЕНЯТ ИДЕИ ЗА СЪВМЕСТНО РАЗВИТИЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ

Места инициативна група „Дряново – Трявна – в сърцето на Балкана“ и сходна структура от Естония са единствените избрани между сродни организации на Европейска селска мрежа, за включване в съвместен проект с МИГ Аусапару – Финландия. Идеята е за побратимяване на населени места, които са на територията на двете страни. Огромен интерес сред финландските партньори предизвикаха читалищата като форма на хранилища на традиции и развитие на самодейност и култура в България.

Проектът е насочен към дейности по организация на ежедневието в малките населени места и обмяна на практики – например съвместни фестивали, планиране на свободно време и хоби с цел мотивиране на населението за активно включване.

Началото на проекта се очаква през октомври 2019 г. и трябва да приключи през декември 2021 г. Предстои МИГ „Дряново – Трявна – в сърцето на Балкана“ да организират срещи с кметовете на общините и малките населени места в тях, за да се конкретизират както участниците, така и дейностите и инициативите, които ще бъдат заложи в съвместния проект.

ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ НА БАЛКАНИТЕ - „SAY CHEESE! BALKAN CHEESE“

Parponas - Местна инициативна група от Гърция търси партньори сред останалите балкански държави за транснационално сътрудничество и създаване на „Път на сиренето“.

Проектът „Say cheese! Balkan Cheese“ е свързан със създаване на обща балканска марка сирене и кашкавал и маркетинг на млечни продукти. Ще бъде създаден „Път на сиренето“, който ще обхваща 10 партньори от поне 5 държави от Балканския полуостров. Проектът беше представен на работна среща в рамките на Петата международна конференция „Бъдещето на подхода Водено от общностите местно развитие/ЛИДЕР след 2020 година“ , като от българска страна активно участие взе Изпълнителният директор на МИГ Раковски - Мария Гиева.

Производството на различни видове сирена на Балканите има дълга история. Тук се произвеждат едни от най-добрите сирена в света – от обикновено меко или полутвърдо сирене до деликатесни видове сирена със смокини, шоколад, черен пипер и череша. Миграцията на балканските народи и техните навици за хранене са допринесли за създаването на много подобни видове сирена в различните райони на Балканите – бяло (или фета) сирене и жълто сирене (кашкавал), които имат сходен вкус и традиционни местни имена.

Дългогодишната традиция в производството на сирене в тези райони се дължи на съществуването на малки традиционни мандри, които произвеждат млечни продукти с много по-специфични и отличителни вкусови качества в сравнение с произведените в промишлен мащаб. Основната разлика между промишленото производство и това в малки местни ферми са микроорганизмите, които предизвикват ферментацията. Изненадващ е факта, че модернизиранието и подобряването на хигиенните условия в помещенията за производство на сирене намалява биоразнообразието на микроорганизми, което води до производството на стандартизирани на международно ниво видове сирена.

На Балканите все още има относително голям дял местни производства, при които не се използват търговски култури, а само естествени микроорганизми, които допринасят за уникалния традиционен вкус на произведената продукция. Може да бъде разработен нов алтернативен туристически продукт, включващ локализиране и описване на местните балкански сирена, посещение на място в малки мандри, комбиниране на продукти като сирене и вино например за популяризиране на тези безценни балкански продукти.

ОТКРИХА ПЪРВИЯ БИЗНЕС ИНКУБАТОР ЗА ЕКОТУРИЗЪМ И БИОЗЕМЕДЕЛИЕ В ЛЯСКОВЕЦ

Първият трансграничен бизнес инкубатор за екотуризъм и биологично земеделие в областта бе открит в бившия Младежкия дом в Лясковец. В него ще бъдат предоставяни бизнес и консултантски услуги на всеки, който иска да започне собствен бизнес и да разработи бизнес план. Ще се дава информация за намиране на подходящи източници на финансиране, както и консултации за насочване на безработните лица към трудовия пазар. Той е изграден по проекта “Мрежа за зелени работни места” – насърчаване на екотуризма и биологичното земеделие като иновативни механизми за заетост и устойчиво местно развитие в селските райони в трансграничната област Румъния-България. Изпълнява се от община Лясковец и побратимения румънски град Виделе. С част от средствата по проекта бе направена цялостна реконструкция, обзавеждане и оборудване на сградата на Младежкия дом във винарското градче.

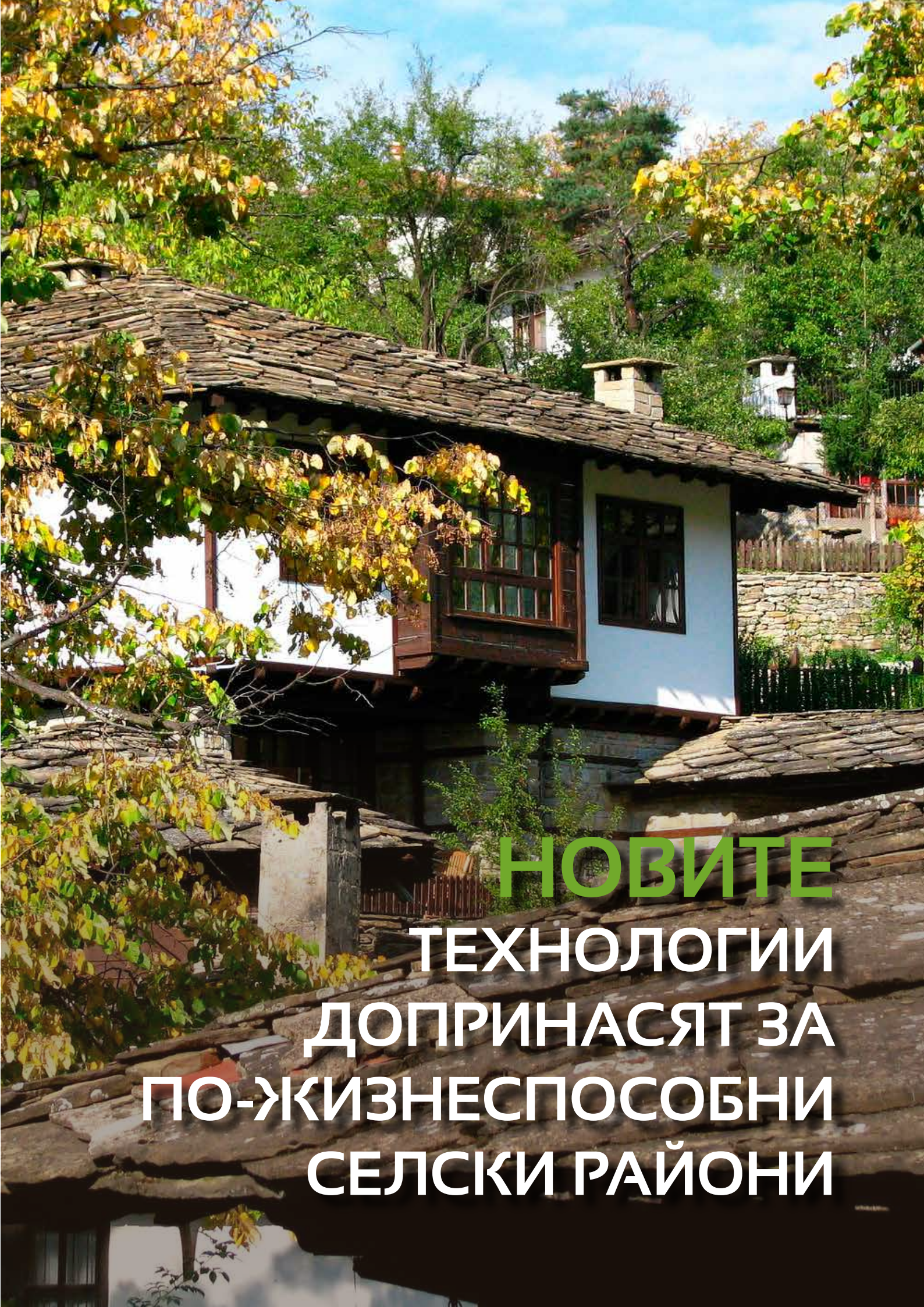
г-р Ивелина Гецова, кмет на Лясковец:

“Радвам се, че успяхме да преобразим тази сграда и да я превърнем в уютна бизнес среда с многофункционално значение, в която ще продължат и останалите дейности по проекта. Надяваме се, че нашата идея за насърчаване на екоземеделието и екотуризма ще получи търсения ефект.”

Николета Иван Корина – секретар на Общината в побратимения румънски град Виделе:

“Ние, представителите на Община Виделе смятаме, че е изключително ползотворно съвместното ни сътрудничество с Община Лясковец. Това носи ползи за всички жители на двете общини, за да ги направим по-добри места за живеене.”

НОВИТЕ
ТЕХНОЛОГИИ
ДОПРИНАСЯТ ЗА
ПО-ЖИЗНЕСПОСОБНИ
СЕЛСКИ РАЙОНИ

ДИГИТАЛНИ НОМАДИ ЪПГРЕЙДВАТ СЕЛА – ВИЛА ЗЕЛИКУЛА, С. ЗЕЛИН

Забравете идиличната селска картинка от миналия век: къщи, потънали в разруха и обезлюдени села. Представете си спретнати къщи, заселени с млади хора. Сега на чист въздух на маси отвън пред лаптопите си. През деня работят, вечер се събират и обменят опит и знания. После заедно се разхождат по планинската пътека, която води до красива поляна с цветя. Връщат се, има курс по дърворезба или керамика.

Вечерта се събират пред селската сцена за джаз концерт. На другия ден са на иновативно събитие как да започнат собствен бизнес например.

Свежата картинка не е сцена от някой фантастичен филм, а реално съществува в България, в с. Зелин до Ботевград. Там в къщата на баба си младата юристка Цветина Петкова е създала първия професионално организиран хъб (място)

за събиране на дигитални номади, които искат да живеят и работят на село.

Това е международно движение. Дигиталните номади са хора, които искат да се откъснат от градския начин на живот, от корпоративната среда с работно време от 9 до 17 ч. Дигиталните номади отказват да работят в офис. Ако им е нужен само един лаптоп, те биха могли да работят на която и да било точка на България и дори на света. Достатъчно е на мястото да има надежден безжичен интернет. Тези хора отказват да зависят от заплатата си и търсят начини да предприемат свой собствен бизнес. Преместват се да живеят в къщи на село. Събират се с хора, които мислят като тях, и се учат един от друг как се прави стартираща компания. В същото време селото, в което се нанасят 25-35-годишни образовани хора се оживява,

усвояват се земи с богати плодородни почви, оставени да пустеят, което само по себе си е много родолюбиво начинание.

Цветина Петкова:

„Затова се върнах и в България, защото, пътувайки много по света, я преоцених. Преоцених с какво разполагаме тук като природа, ресурси, свобода. Световна тенденция е хората да се връщат обратно към природата и има много млади българи, които искат да го направят. Така променяме и икономиката на локално и глобално ниво. Дауншифтингът означава и свободата на избор да живееш и работиш в други условия – с качествена храна, спорт и избор с какво да си изкарваш прехраната. Което ти дава най-ценното – спокойствието от свободата на избора.“

снимка: „Номадско Единение“©

Междувременно Цветина разбира от интернет, че в Сърбия има глобално село на дигитални номади – Мокрин Хаус. Отива да го посети и разбира, че те провеждат събития, насочени към усвояване на традиционните сръбски занаяти. При тях заварва и дигитални номади от други страни. Тези хора обичат да пътуват по местата, където има такива общности, за да се срещат със себеподобни и да бъдат част от тяхната творческа среда или просто за да трупат преживявания. В глобалното село, каквото е сръбското Мокрин Хаус, има места за споделена работа и споделено живеене. В Азия също има такъв хъб в Бали, където са съсредоточени дигитални номади и стартиращи компании. Амбицията на Цветина е Балканите да са следващото такова място.

Тя започва от къщата на баба си във вилна зона Зелин до Ботевград. Реновира я основно и днес се нарича ЗелиКула, по идея на Вила Вилекула на Пипи Дългото Чорапче. Там е първият български хъб за дигитални номади. Това лято Цвети е събрала там българите, които искат да изградят първото глобално село у нас. Избрали са село Боженица, което е на 15 км от Зелин и на 80 км от София. Боженица е много зелено село и там вече има общност. Масштабната идея на проекта на Цветина „Номагско Единение“ (UnityHub) е да се създаде мрежа от места за споделено живеене и работа, като моделът на Боженица се разпространи и по други села.

(И)НОВАТОРИ

ОТВЪД ТРАДИЦИОННОТО

ЗЕМЕДЕЛИЕ

Кампания „Бъдещите лидери в селското стопанство“

<http://cap.europe.bg>

ОЦЕТ ОТ „ЧЕРВЕНИ ДИАМАНТИ“ ПРАВИ СЕМЕЙСТВО ОТ МОНТАНА

Село Долно Белотинци на 6 км от Монтана вече е на световната кулинарна карта. В селцето с около 500 жители се произвежда единственият в света оцет от годжи бери. Той е разработен от Лудия и Ивайло Заркови – собственици на малка фабрика за натурални оцети в Долно Белотинци. Съпрузите са и стопани, и работници, снабдител и търговски агенти на мини-предприятието. Но вече имат шест вида биопродукти, зареждат стотици магазини и печелят авторитетни награди с производството си.

Натуралният оцет е световна новост и е произведен от пресни плодове на годжи бери, които съдържат 500 пъти повече витамин С от портокалите и лимоните. Био оцетът от годжи бери получава първа награда в конкурса за иновации на Агра2017. Плодовете на годжи берито трудно се съхраняват в пресен вид, а при изсушаване се губят част от полезните им свойства.

Лудия Заркова:

„Оцет от годжи бери не е правен в света. Наш познат отглеждаше годжи бери и от миналия септември решихме да опитаме да го произведем като оцет.“

Био оцетът им е сертифициран и съдържа само кафява нерафинирана захар в малки количества и годжи бери, като пресният плод първо е направен на вино преди да стане оцет. Произвеждат още био оцети от малина, шипка, бъз и арония, а предстои да опитат да произведат и био оцет от диви ягоди и боровинки. Техният оцет от годжи бери има уникален аромат и вкус,

съчетава натурални киселини и запазва полезните качества на плода.

Сега семейство Заркови планира да разшири производството си, защото поръчките за натуралните им оцети ваят. Назначили са и първия си работник, който бутлира продукцията. Фабриката вече зарежда магазини в цяла България, изпращат доставки и в Англия и Турция.

Лудия Заркова:

„Радвам се не само че успяхме, но и че показахме, че в Северозапада живеят предприемчиви и работливи хора. Правим нещо, което никой друг в света не произвежда. Вярвам, че има много такива хора и те могат да променят нещата към по-добро.“

ПРАЗНИЦИ

В българските традиции и обичаи храната винаги е заемала основно място. България може би е страната с най-много „столици“ на традиционни местни селскостопански продукти и храни. Из множеството празници и фестивали, посветени на селскостопански продукти, които се провеждат ежегодно у нас, подбрахме няколко. Те са толкова емблематични, че през годините са гали на селищата домакини титлата „столица“.

„СТОЛИЦА НА ЛЮТЕНИЦАТА“

с. Куртово Конаре

Тази година се проведе Десетото издание на Фестивала на чушките и доматиите, традиционните храни и занаяти в „столицата на лютеницата“ с. Куртово Конаре – уникално по рода си събитие за популяризиране и насърчаване на местното производство, предлагащо богата културна програма.

Забележителна е активната дейност на Народно читалище „Любен Каравелов – 1897“ за организиране на фестивала и дейностите по запазване и поддържане на местни сортове и храни чрез обединяване на земеделските производители в една обща кауза – инициатива за получаване на отличителен знак за качество в ЕС. Куртовският розов домати, куртовската капия, прасковката-куртовка и куртовката-ябълка са сред местните продукти с потенциал да отговорят на най-високите изисквания за качество и най-изтънчени вкусове и да осигурят стабилни доходи за местното население и екологично развитие на региона. Село Куртово Конаре е известно с първата фабрика за червен пипер, първите фъстъци, вкусната лютеница и др. поддържани от хората тук благодарение на търсенето от страна на търговците на местни сортове. Те изискват много труд и дават ниски добиви, но са с добри вкусови и хранителни качества и по-висока цена.

26

снимка: Куртово Конаре Фест©

„СТОЛИЦА НА ТИКВАТА“

ГР. СЕВЛИЕВО

Севлиевският празник на тиквата „Добре дошли в Севлиево – столица на тиквата“ се провежда ежегодно през месец октомври. Празникът протича с открити работилници, културни прояви със състезателен характер, павилиони с формата на тикви, където се предлага печена тиква и други кулинарни тиквени специалитети, има състезания с тиквени гонголи и светлинно шоу.

Печена тиква, щрудел с тиква, руло от тиква, бисквитено руло с тиква, пълнена тиква със сушени плодове, тиквени гайгани, салата от тиква, тиквена туршия, супа от тиква, крем от тиква, тиквено парфе, тиквеник, мармалад, сладко, петмез и рачел от тиква, кавърма от тиква в тесто, лютеница от тиква, тиквен хляб, банички с тиква, пилешко суфле от тиква - Всички тези вкусотици можете да опитате на Празника на тиквата в Севлиево.

От първото си провеждане през 2006 г. Фестивалът на тиквата е вече традиция в Севлиево. Тази година събитието се проведе на 14 октомври.

снимка:

Севлиево -Столица на тиквата©

„СТОЛИЦА НА ЧЕРЕШИТЕ“

ГР. КЮСТЕНДИЛ

Единадесетото издание на „Празник на черешата“ 2018 се провежда на 23 - 24 юни. Два дни от месец юни се посвещават на „Празника на черешата“, който се свързва със славата на Кюстендилския край като Овощната градина на България. Изложението на плодовете на овощния труд за страната започва от Кюстендил през 1896 г. когато е учредена Първата национална овощарска изложба и градът получава званието „Майка на българското овощарство“. Представя се изложба от разнообразни сортове череши, създадени в Института по земеделие в Кюстендил и отглеждани от земеделските производители в региона.

28

Първият етап преминава под надслов - „Черешата в занаятите“. Десетки занаятчии от цялата страна подреждат свои изделия в Градската градина. Излагат се произведения на изкуството, посветени на черешата - кукли, бижута, пластики, икони и различни автентични произведения, майсторски изработени от сърчните ръце на художници и занаятчии. Паралелно с това се провежда фолклорния празник „Черешчица рог родила“. В богата художествена програма състави, танцови формации и индивидуални певци представят магията на черешата и въздействието ѝ върху българския фолклор.

Акцентът на празника е изложението с конкурсен характер, в което вземат участие читалища, неправителствени организации, сдружения, детски градини и училища от Кюстендил и региона. Изложбени маси биват аранжирани и покривани с този ярък и вкусен плод - подреждат се и майсторски изплетени вешала.

снимка: <http://kustendil.com>©

„СТОЛИЦА НА ЛАВАНДУЛАТА“

с. СРЕДНО ГРАДИЩЕ

Тракия и Добруджа имат свой тематичен празник, който е свързан с лавандулата - вторият символ на страната ни след емблематичната роза. Лавандулата е другата също толкова омайна и красива земеделска култура, която все повече отличава България в световен мащаб, защото наред с розовото масло лавандуловото е добре познат като качество продукт.

По традиция за пети пореден път през юли чирпанското село Средно градище се превръща в столица на лавандулата. На базара бяха подредени и сувенири, апликации, фотоизложба, дело на местни творци.

Националният фестивал на лавандулата се провежда от 2014 г. в село Средно градище, в чието землище са направени първите лавандулови насаждения в страната през 1907 г. Разсадът е пренесен от Франция. Край селото и сега има от старите насаждения, които разнасят уханен аромат в околността.

Близо 30 000 декара с лавандула се отглеждат днес в нашата страна. Те са в Чирпанско, Казанлъшко и Добруджа. От 2012 г. България е на първо място в света по производство на лавандулово масло, което годишно е близо 200 тона. Над 99 на сто се изнася във Франция и САЩ, а от няколко години и в азиатските страни. В землището на село Средно градище, където се състои празника на лавандулата отскоро е открита и десетилетия, а Старозагорският район се оказва най-благоприятният като земеделски възможности за отглеждане на лавандула.

ПРЕДСТОЯЩИ

Семинар на EIP-AGRI: Многостепенни стратегии за цифровизация на селското стопанство и селските райони

12-13 декември 2018 г.,
Антверпен, Белгия

Семинарът ще предостави платформа за дебат относно значението на стратегическото планиране за насърчаване на цифровизацията на селското стопанство и селските райони на европейско, национално, регионално и местно равнище. Ще бъдат представени най-новите инструменти и вдъхновяващи примери за цифровата трансформация на селските райони, събрани от селските мрежи на ЕС. Участие в събитието ще вземе Фил Хоган, комисар на ЕС по въпросите на селското стопанство и развитието на селските райони.

Глобален форум за храни и земеделие: Селското стопанство се цифровизира - интелигентни решения за бъдещо земеделие”

17-19 януари 2019 г.,
Берлин, Германия

Глобалният форум за храни и земеделие е международна конференция, посветена на бъдещето на глобалната агро-хранителна промишленост. Тя дава възможност на представители на политиката, бизнеса, науката и гражданското общество да споделят своите идеи за цифровизацията в селското стопанство и интелигентни решения за бъдещо земеделие.

СЪБИТИЯ

Международна зелена седмица

**18-27 януари 2019 г.,
Берлин, Германия**

През януари 2019 г. ще се проведе 84-то издание на Международната зелена седмица. Основана в Берлин, зелената седмица е единствена по рода си международна изложба на хранително-вкусовата промишленост, селското стопанство и градинарството.

Семинар на EIP-AGRI: Възможности за диверсификация на стопанствата в кръговата био-икономика

**06-07 февруари 2019 г.,
Вилнюс, Литва**

Чрез прилагането на иновативни бизнес модели, управляващи по-добро използване на отпадъците и възстановяване на хранителни вещества на почвата, земеделските стопани могат да дадат важен принос за кръгово и ефективно използване на ресурсите в селските райони на ЕС.

Семинарът ще разгледа различните бизнес модели, които фермерите могат да прилагат, като например чрез разработване на посреднически продукти, разработване на съвместни инициативи с индустрията, разработване на конкретни продукти.

ВЕСЕЛИ ПРАЗНИЦИ!

АГЕНЦИЯ СТРАТЕГМА ВИ ПОЖЕЛАВА
МНОГО ЗДРАВЕ И УСПЕХИ!

ОЧАКВАЙТЕ

**БРОЙ 3 КАК ЕС ПРОМЕНЯ
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ**

МАРТ 2019